"KAYABAŞI HARPUT"

"Elazığ'ın eski yerleşim yeri, kültür merkezi olan Harput 10 asırlık bir Türk yurdu."

Ertürk AĞAOĞLU

Geçtiğimiz yıl TV 1'de yayımlanan bir belgeselin adı "Kayabaşı Harput"...

Elazığ'ın eski yerleşim yeri ve kültür merkezi olan Harput 10 asırlık bir Türk yurdu. Evliyası, uleması, musikisi kısaca zengin kültürüyle tanınmış bir belde Harput. İşte "Kayabaşı Harput" adlı bu program Harput'u ve Harput'un zengin kültürünü anlatıyordu.

Bu programın televizyonda yayımından 1 yıl sonra neden bu yazıya konu olduğu sorusu akla gelebilir. Bu sorunun cevabı ise "programın kamuyoyunda taktir toplamasına rağmen, özellikle Elazığlılar tarafından tenkit edilmesi!"dir.

Bu tenkitlerin devam ettiğini duyunca, video kasete kaydettiğimiz bu programı tenkitçi bir gözle, yeniden, defalarca seyrettik.

Harput'un engin tarihini, zengin folklorunu 90 dakika süreyle çarpıcı, saf, akıcı bir anlatımla yenmeyi başaran yapımcı-yönetmen Süleyman BAYDİLİ'yi tebrik etmek gerekir.

Programda Harput'un tarihi de, musikisi de, evliyası da, halk oyunları da güzel bir uslûpla özet şeklinde anlatılabilmiştir. "Balak Gâzi"den "Börklü Baba"ya; "Divan" dan "Tecnis"e; "Çayda Çıra"dan "Ağır Halay"a kadar hemen hemen her önemli konu işlenmiş.

Bizim, programın sinema yönünü tenkit edecek yeterli sinema bilgimiz yoktur. Ancak, Harput kültürünü, folklorunu az-çok bilen bir araştırmacı olarak yalnızca işlenen konuları, yani umumi muhtevayı tenkide çalıştık.

Her ne hikmetse basınımız (1-2 dergi ve 1 gazete dışında) bu programa pek iltifat etmemiştir. Bunun sebebi, programda "Allah bir, vatan bir, bayrak bir" gibi (bazılarına lüzumsuz gelebilecek) sözler mi, acaba . . ?

Yapımcı-yönetmeni kutluyor; menfi tenkitleri bulunanları böyle bir programın benzerini yapmaya veya yaptırmaya davet ediyoruz.

Azerbaycan, Çerkez, Türkistan Kazak, Üsküp-Yugoslavya v.b) (Burada değişik grupların adları 600 yanına yazılarak belirlenir).

700 Oynanış biçimlerine göre halk oyunları. (Numara karşısına Bar, Halay-Horon-Zeybek olduğu parantez içine yazılır.)

720 Sıralanış biçimlerine göre.

722 Tek düz sıra biçiminde oynananlar.
(Kadınlar, erkekler, kadın -'erkek karışık)

723 Karşılıklı düz sıra biçiminde oynananlar
(Erkeklerin, kadınların, kadın-erkek karışık)

724 Yarım daire (yarım ay) biçiminde.
(Erkeklerin, kadınların, kadın-erkek karışık)

726 Daire biçiminde.

726 Daire biçiminde.
(Erkekler, kadınlar, kadın-erkek karışık.)
Üst üste daire (Tokat omuz halayı) iç içe daire

740 Oyuncuların birbirleri ile tutuşmalarına göre

742 Elele tutuşarak
(Kadın, erkek, kadın-erkek karışık)

744 Omuzdan tutuşarak
(Kadın, erkek, kadın-erkek karışık)

746 Belden tutuşarak.
(Kadın, erkek, kadın-erkek karışık)

747 Tutunmadan oynanan oyunlar.
(Kadın, erkek, kadın-erkek karışık)

760 Bir araçla oynanan oyunlar. (Mendil, sopa, bıçak, mum, kılıç, kalkan v.b)
(Numara karşısına oynanan alet yazılır.)
Araçsız oynanan oyunlar için bkz. 740

770 Oyuncu sayısına göre.

772 Tek kişi ile oynanan.

774 İki kişi (çift) ile oynanan.

776 Üçlü ve daha çok kişi ile oynanan.

800 Düzenleme (Halk Oyunları üzerinde düzenleme çalışmaları.) Halk oyunlarından esinlenerek yapılan çalışmalar. Oyunlarda düzenleme, koreografik çalışma, sahneye uygulama.)